

Проект

2020 р.

Закон України

Про внесення змін до ст. 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» (щодо покращення захисту в закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, та запобігання дискримінації)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Викласти статтю 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 29, ст. 228) у такій редакції:

Стаття 15. Запобігання інфекційним захворюванням у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

Прийом дітей до закладів освіти та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку проводиться за наявності довідки закладу охорони здоров'я, який здійснює медичне обслуговування дитини. Довідка оформляється лікарем на підставі даних медичного огляду дитини, якщо відсутні медичні протипоказання для її перебування у цьому закладі і вона не перебувала в контакті з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями, з медичним висновком, що дитина за станом здоров'я може відвідувати відповідний заклад. Перелік хвороб та інфекційних захворювань, за наявності яких дитина за станом здоров'я не може відвідувати заклади освіти та дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Порядок проведення медичних оглядів дітей і форма довідки для прийому їх до закладів освіти та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку встановлюються центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Працівники закладів освіти та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам з метою виявлення хворих на інфекційні хвороби та бактеріоносіїв у порядку, встановленому законодавством.

Керівники закладів освіти та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку зобов'язані на вимогу законних представників дитини надавати інформацію про епідемічну ситуацію в закладі.

Працівники закладів освіти та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку зобов'язані:

вести постійне спостереження за станом здоров'я дітей, а в разі виявлення хворого на інфекційну хворобу чи бактеріоносія – вжити заходів для його ізоляції від здорових дітей та негайно повідомити про цей випадок законних представників дитини та заклад охорони здоров'я;

систематично проводити гігієнічне навчання та виховання дітей;

негайно інформувати органи охорони здоров'я про події, які становлять загрозу здоров'ю учасників освітнього процесу, процесу оздоровлення та відпочинку і благополучній епідемічній ситуації в закладі;

виконувати санітарно-протиепідемічні правила і норми, встановлені органами охорони здоров'я.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування і вводиться в дію через 2 місяці з дня набрання ним чинності.
2. Кабінету Міністрів України у двомісячний термін з дня опублікування цього Закону:
 - привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
 - забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом

Голова Верховної Ради України

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

Про внесення змін до ст. 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» (щодо покращення захисту в закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, та запобігання дискримінації)

Чинна редакція	Пропонована редакція
Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»	Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»
Стаття 15. Запобігання інфекційним захворюванням у дитячих закладах Прийом дітей до виховних, навчальних, оздоровчих та інших дитячих закладів проводиться за наявності відповідної довідки закладу охорони здоров'я, в якому дитина перебуває під медичним наглядом. Довідка видається на підставі даних медичного огляду дитини, якщо відсутні медичні протипоказання для її перебування у цьому закладі, <u>а також якщо їй проведено профілактичні щеплення згідно з календарем щеплень</u> і вона не перебувала в контакті з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями.	Стаття 15. Запобігання інфекційним захворюванням у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку Прийом дітей до закладів освіти та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку проводиться за наявності довідки закладу охорони здоров'я, який здійснює медичне обслуговування дитини. Довідка оформляється лікарем на підставі даних медичного огляду дитини, якщо відсутні медичні протипоказання для її перебування у цьому закладі і вона не перебувала в контакті з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями, з медичним висновком, що дитина за станом здоров'я може відвідувати відповідний заклад. Перелік хвороб та інфекційних захворювань, за наявності яких дитина за станом здоров'я не може відвідувати заклади освіти та дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.
<u>Дітям, які не отримали профілактичних щеплень згідно з календарем щеплень, відвідування дитячих закладів не дозволяється. У разі якщо профілактичні щеплення дітям проведено з порушенням установлених строків у зв'язку з медичними протипоказаннями, при благополучній</u>	Виключити

<u>епідемічній ситуації за рішенням консилиуму відповідних лікарів вони можуть бути прийняті до відповідного дитячого закладу та відвідувати його.</u>	
Порядок проведення медичних оглядів дітей і форма довідки для прийому їх до дитячих закладів устанавлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я.	Порядок проведення медичних оглядів дітей і форма довідки для прийому їх до закладів освіти та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку встановлюються центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.
Працівники дитячих закладів підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам з метою виявлення хворих на інфекційні хвороби та бактеріоносіїв у порядку, встановленому законодавством.	Працівники закладів освіти та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам з метою виявлення хворих на інфекційні хвороби та бактеріоносіїв у порядку, встановленому законодавством.
Працівники дитячих закладів зобов'язані: вести постійне спостереження за станом здоров'я дітей, а в разі виявлення хворого на інфекційну хворобу – вжити заходів для його ізоляції від здорових дітей та негайно повідомити про цей випадок відповідний заклад охорони здоров'я; систематично проводити гігієнічне навчання та виховання дітей.	Керівники закладів освіти та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку зобов'язані на вимогу законних представників дитини надавати інформацію про епідемічну ситуацію в закладі. Працівники закладів освіти та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку зобов'язані: вести постійне спостереження за станом здоров'я дітей, а в разі виявлення хворого на інфекційну хворобу чи бактеріоносія – вжити заходів для його ізоляції від здорових дітей та негайно повідомити про цей випадок законних представників дитини та заклад охорони здоров'я; систематично проводити гігієнічне навчання та виховання дітей; негайно інформувати органи охорони здоров'я про події, які становлять загрозу здоров'ю учасників освітнього процесу, процесу оздоровлення та відпочинку і благополучній епідемічній ситуації в закладі;

	виконувати санітарно-протиепідемічні правила і норми, встановлені органами охорони здоров'я.
--	---

Голова Верховної Ради України

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України

“Про внесення змін до статті 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» (щодо запобігання дискримінації дітей за станом здоров’я та наявністю / відсутністю проведених медичних процедур)

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Протягом тривалого часу в Законі України «Про захист населення від інфекційних хвороб» існує законодавча колізія, коли норми статті 12, які встановлюють добровільний порядок проведення профілактичних щеплень, зокрема батькам надається право вибору вакцинувати своїх дітей чи ні, конфліктують з нормами статті 15, що містить заборону приймати дітей, які не отримали профілактичних щеплень, до дитячих закладів.

Цією неузгодженістю статей Закону постійно користуються посадовці та медпрацівники на місцях для створення тиску на батьків, які мотивовано відмовляються від проведення всіх чи деяких профілактичних щеплень своїм дітям. Це відбувається шляхом дискримінації дітей за станом здоров’я (відсутністю щеплень) та позбавлення їх можливості отримання освіти, що суперечить статтям 2, 6, 7 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

Норма статті 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» щодо заборони відвідування дитячих навчальних закладів дітям, які не отримали профілактичних щеплень, порушує також гарантоване кожному громадянину України конституційне право на освіту.

Відповідно до статті 24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Стаття 53 Конституції України гарантує, що кожен має право на освіту. Повна загальна освіта є обов’язковою. Держава забезпечує доступність і безоплатність освіти в державних і комунальних навчальних закладах.

Статтею 19 Закону України «Про охорону дитинства» визначено, що кожна дитина має право на освіту.

Згідно зі статтями 2, 6 Закону України «Про загальну середню освіту», основним завданням законодавства про загальну середню освіту є забезпечення права громадян на доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти.

Громадянам України незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак забезпечується доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти у державних і комунальних навчальних закладах.

Нормами статей 2, 28 Закону України «Про дошкільну освіту» основними завданнями законодавства України про дошкільну освіту забезпечуються права дитини на доступність і безоплатність здобуття дошкільної освіти.

Відповідно до п. 2 статті 3 Закону України «Про освіту» в Україні створюються рівні умови доступу до освіти. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, **стану здоров'я**, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про освіту»: 1. Засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є зокрема людиноцентризм; верховенство права; забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками...; формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою. 2. Освіта в Україні має будуватися за принципом рівних можливостей для всіх.

Пунктом «и» статті 6 та статтями 42, 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я встановлюється право кожного громадянина на охорону здоров'я, що передбачає правовий захист від будь-яких незаконних форм дискримінації, пов'язаних із станом здоров'я.

Згода інформованого відповідно до статті 39 Основ пацієнта необхідна для застосування методів діагностики, профілактики та лікування. Щодо пацієнта віком до 14 років (малолітнього пацієнта), а також пацієнта, визнаного в установленому законом порядку недієздатним, медичне втручання здійснюється за згодою їх законних представників.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» повнолітнім дієздатним громадянам профілактичні щеплення проводяться за їх згодою після надання об'єктивної інформації про щеплення, наслідки відмови від них та можливі поствакцинальні ускладнення.

Особам, які не досягли п'ятнадцятирічного віку чи визнані у встановленому законом порядку недієздатними, профілактичні щеплення проводяться **за згодою їх об'єктивно інформованих батьків** або інших законних представників. Особам віком від п'ятнадцяти до вісімнадцяти років чи визнаним судом обмежено дієздатними профілактичні щеплення проводяться за їх згодою після надання об'єктивної інформації та за згодою об'єктивно інформованих батьків або інших законних представників цих осіб. Якщо особа та (або) її законні представники відмовляються від обов'язкових профілактичних щеплень, лікар має право взяти у них відповідне письмове підтвердження, а в разі відмови дати таке підтвердження - засвідчити це актом у присутності свідків.

Відповідно до чинної статті 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», “прийом дітей до виховних, навчальних, оздоровчих та інших дитячих закладів проводиться за наявності відповідної довідки закладу охорони здоров'я, в якому дитина перебуває під медичним наглядом. Довідка видається на підставі даних медичного огляду дитини, якщо відсутні медичні протипоказання для її перебування у цьому закладі, а також якщо їй проведено профілактичні щеплення згідно з календарем щеплень і вона не перебувала в контакті з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями.

Дітям, які не отримали профілактичних щеплень згідно з календарем щеплень, відвідування дитячих закладів не дозволяється. У разі якщо профілактичні щеплення дітям проведено з порушенням установлених строків у зв'язку з медичними протипоказаннями, при благополучній епідемічній ситуації за рішенням консилиуму відповідних лікарів вони можуть бути прийняті до відповідного дитячого закладу та відвідувати його”.

Ця норма є недосконалою в частині формулювання, що створює можливість довільного її тлумачення та дискримінації дітей за станом здоров'я.

По-перше, сама по собі заборона відвідування будь-яких закладів дітям (у тому числі дитячих, як зазначено в ст. 15 Закону), які не отримали профілактичних щеплень, суперечить Конвенції про права дитини, Загальній декларації прав дитини, Міжнародному пакту про економічні, соціальні і культурні права, Конвенції про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Протоколу № 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Конвенції про права людини та біомедицину, Європейській соціальній хартії, а також Конституції України, Законам України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

З метою узгодження положень чинного законодавства України для забезпечення вільного вибору батьків щодо вакцинації дітей та запобігання дискримінації дітей за наявністю чи відсутністю у них профілактичних щеплень, вважаю за необхідне внести зміни до статті 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб».

По-друге, положення щодо заборони відвідувати дитячі заклади дітям, які не отримали профілактичних щеплень, не може вважатись одним із заходів щодо запобігання інфекційним хворобам у таких закладах, як це зазначено у назві ст. 15 Закону.

Звертаю увагу на те, що згідно з нормативними документами МОЗ та ВООЗ отримані особою профілактичні щеплення запобігають її захворюванню на відповідну хворобу або, у випадку захворювання щепленої особи, полегшують перебіг хвороби та зменшують можливість виникнення негативних наслідків для здоров'я.

Відсутність у здорової дитини, яка не була у контакті з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями, будь-якого щеплення зі списку обов'язкових щеплень, які повинні вноситись в календар щеплень (щеплень від шести хвороб) згідно зі статтею

12 цього Закону, не може призвести до захворювання або погіршення здоров'я чи безпеки інших осіб, з якими така дитина контактує. Здорова людина не створює загрозу інфекційних хвороб для інших людей. Таким чином, зняття обмежень щодо прийому здорових невакцинованих дітей, які не були у контакті з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями, до закладів освіти жодним чином не може впливати на стан здоров'я інших дітей та на загальний стан захисту дітей України від інфекційних хвороб.

По-третє, сама по собі заборона відвідувати дитячі заклади за відсутності профілактичних щеплень створює тиск на батьків у виборі методів та способів профілактики хвороб. І це не сприяє боротьбі з інфекційними хворобами в Україні. Більш дієвими заходами у цьому випадку мали б бути роз'яснювальна робота серед населення щодо необхідності здорового способу життя, дотримання гігієнічних та санітарних норм.

По-четверте, редакція ст. 15 Закону не відповідає сучасному законодавству України в частині термінології та дозволяє на власний розсуд тлумачити термін “дитячі заклади”, що негативно впливає на реалізацію чинних положень Закону.

2. Цілі та завдання прийняття законопроекту

Проект Закону України “Про внесення змін до статті 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» (щодо запобігання дискримінації дітей за станом здоров'я та наявністю / відсутністю проведених медичних процедур)” розроблено з метою усунення законодавчих суперечностей щодо добровільного порядку вакцинації дітей та приведення даної статті у відповідність до міжнародних норм та норм чинного законодавства України.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту Закону

Даним проектом пропонується внести зміни до статті 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», якими оновлюється термінологія відповідно до чинного законодавства та скасовується заборона прийому до дитячих закладів дітей, які не отримали профілактичних щеплень або отримали їх з порушенням рекомендованого Календарем графіку.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Основними нормативно-правовими актами у даній сфері правового регулювання є Конституція України, Закони України «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про охорону дитинства» та ін.

Прийняття даного законопроекту не вимагає внесення змін до інших законодавчих актів.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України і сприятиме більш раціональному використанню державних коштів на фінансування вакцинопрофілактики населення.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття Закону України “Про внесення змін до статті 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» (щодо запобігання дискримінації дітей за станом здоров’я та наявністю / відсутністю проведених медичних процедур) усуне суперечності між статтею 12 та статтею 15 Закону України та скасовує існуючу дискримінацію дітей за станом здоров’я (а саме - на підставі наявності/відсутності профілактичних щеплень), щодо прийому у заклади освіти та дитячі заклади оздоровлення та відпочинку.

Виключення суперечностей у законодавстві зніме тиск на батьків, що обґрунтовано відмовляються від усіх або деяких профілактичних щеплень своїм дітям, який чиниться посадовцями шляхом відсторонення нещеплених дітей від навчання. Це сприятиме викоріненню в Україні корупційної практики торгівлі фіктивними довідками про отримані профілактичні щеплення, якою, за даними МОЗ, займаються деякі медпрацівники, та дасть поштовх до оздоровлення галузі вакцинопрофілактики України, а також наблизить державну медичну статистику щодо охоплення профілактичними щепленнями до реальності, що дасть можливість кращого прогнозування та запобігання ризиків спалахів інфекційних хвороб, а у загальному підсумку сприятиме підвищенню рівня епідемічної безпеки країни.

Голова Верховної Ради України